Honningbier i køkkenhaven

Forfattere: Lise Holmgaard
Redaktør: Cathrine Terkelsen
Faglige temaer: Honning

Introduktion:
Bierne er nogle fascinerende væsner, der har forudbestemte arbejdsopgaver allerede fra larvestadiet. At kigge ind i et bistade er en rejse ind i en forunderlig verden. I denne aktivitet kan eleverne få et lille indblik i livet som biavler og møde biavleren Lise, der giver tips til, hvad man kan gøre, hvis man ønsker bier i egen køkkenhave.

Aktivitet med dialogoplæg og billeder

Uddybende

Biernes funktion i naturen:

De fleste vilde blomsterplanter sætter kun frø efter insektbestøvning. Mange insekter bestøver blomster, for eksempel bier og sommerfugle. Bier er generelt effektive bestøvere – de besøger mange blomster og samler aktivt pollen, hvorved de overfører pollen mellem planter. Mens mange biarter er helt afhængige af få bestemte plantearter, så er der ingen vilde plantearter i Danmark, der er afhængige af blot én art af bier.

Honningbier samler pollen og nektar i naturen, som de bruger til at lave honning og til foder til yngel i bistaderne. Skønt de fleste af vore afgrøder bestøves af vinden, så er der også afgrøder, der er helt eller delvist afhængige af insektbestøvning, da insektbestøvning indebærer et merudbyttet. Der gælder for eksempel raps, frugttræer og jordbær.

Læs mere:

I kan læse mere honning, biernes funktion i naturen og årets gang i bigården i teksterne her:

- *Biavl for begyndere*. Danmarks Biavler Forening. Lokaliseret her: https://www.biavl.dk/medlemmer/videnbank/generelt-om-biavl/biavl-for-beg...
- *Bliv biavler*. Danmarks Biavler Forening. Lokaliseret her: https://www.biavl.dk/blivbiavler/bliv-biavler/
- *Årets gang i bigården*. Danmarks Biavlerforening. Lokaliseret her: https://vokstavlen.dk/aaretsgang.pdf
- *Bier - året rundt*. Skoven i skolen. Lokaeliset her: https://www.skoven-i-skolen.dk/content/bier-%E2%80%93-%C3%A5ret-rundt
- Skoven i skolen. *Bier - mest honningbier*. Lokaliseret

her: https://www.skoven-i-skolen.dk/content/bier-%E2%80%93-mest-honningbier.

Kopiark

Kopiark:
Mød en biavler.pdf

Mød en biavler

I denne tekst møder du biavleren Lise, der fortæller om, hvad du kan gøre, hvis du selv ønsker at have bier i køkkenhaven.

Forfatter: Lise Holmgaard

Hvilken bolig skal jeg vælge til bierne?

Hvis du efter at have arbejdet med honning i undervisningen tænker: "Hvor kunne det være spændende at hoppe med på bi-bølgen, og opleve denne helt fantastiske verden i egen have", så er der to forskellige boliger, man kan vælge til bierne. Der findes stabelstade og trugstade.

Spørger man forskellige biavlere, er der stemning for begge typer bolig. Nogle er til det ene og andre er til det andet.

Jeg selv har ét stade af hver, og jeg ved faktisk ikke, hvilket jeg hælder mest til.

Trugstade er et træhus med plads til ca. 40 tavler i alt pr. sæson/slyngning. Der er 2 sæsoner: forår (ca. maj/juni) og sensommer (omkring august). Trugstade er dyrere at anskaffe, da det er et fint træhus, der kræver mere vedligeholdelse end stabelstade.

Stabelstade er oftest af flamingo. Her er der ca. 10 rammer pr. kasse og man kan bare bygge ovenpå og nøjes med at slynge honning én gang om året. Det er et stade, hvor man – hvis man er lidt doven - kan nøjes med at sætte nye kasser på, og lade bierne passe sig selv i løbet af sæsonen og så slynge alt honningen i sensommeren, senest i august. Herefter er der ikke så meget mere føde i naturen til bierne, da de lever af og samler nektar og pollen. Når man har slynget det sidste honning, påbegyndes vinterfodring (se de kommende afsnit).

Hvor skal bistadet stå?

Hvis man gerne vil have bistadet stående, så det kan ses i haven af både gæster og familien, så er trugstade helt klart det smukkeste for øjet! Og bierne er ligeglade. De bor, hvor der er en god dronning og plads nok. Stabelstadet er praktisk, ikke så tungt at løfte rundt på, men det er ikke så æstetisk for øjet. Dog er der minimal vedligeholdelse.

Honningbier er mere kræsne end humlebier. Dette skyldes måske ikke kun kræsenhed, men honningbiers snabel (eller næse om man vil) er ikke så lang og kraftig som på humlebier, så de har ikke mulighed for at nå samme pollen og nektar i blomsten, som deres buttede ven, humlebien. Derfor er honningbier sjældnere at se i naturen end humlebier. De er meget fokuserede på det nektar og pollen, de kan nå ind til, fx mælkebøtter, pil, vinterraps, hvidkløver, frugttræer og frugtbuske.
Derfor er det også vigtigt, at man har sine bier i et område, hvor de har adgang til føde. Bier har en flyvelængde på 2-3 km, men de er mest effektive inden for en radius af 1 km. Der er også et krav om, at bier skal kunne komme til drikkevand indenfor 2-300m fra deres bolig. Hvis ikke der er en naturlig vandkilde i form af en sø, fiskebassin i haven eller å, skal de have et sted i haven, hvor de kan drikke vand. Det kan klares med et fuglebad med ru bund eller et kar med halm eller lignende, hvor de kan drikke uden at drukne.

Bier drikker ikke udelukkende vand for at slukke tørsten. Bier bruger også vandet til at regulere temperaturen inde i bi-stadet. Der kan blive utroligt varmt i sådan et hus, når op til 60.000 bier er samlet, og solen skinner. For at få sænket temperaturen, tager bierne vand med ind i staderne og foran indgangen og vifter med vingerne, på den måde sænkes temperaturen i huset.

Hvad skal du gøre, hvis du ønsker at blive biavler?
Ønsker du at starte op som biavler, er det en god ide at tage på begynderkursus i den lokale biavlerforening. Der er i Danmark ca. 80 lokale biavlerforeninger, se mere på www.blivbiavler.dk. De har en "skolebigård", hvor man får undervisning i alt, hvad der er vigtigt at vide om bier og honningproduktion. Flere steder kan man også låne deres honningslynge de første par år.

En ikke helt uvæsentlig detalje er at tænke på naboerne. Det er en god idé at informere dem, inden man kaster sig ud som biavler. Mængden af bier kan godt risikere at skræmme, da antallet af bier kan nærme sig de 60.000 bier pr. familie/stade. Bier stikker dog ikke i samme grad som hvepse gør, og de generer heller ikke ved kagebordet eller til grillaftener i haven. Deres fødekilde er pollen og nektar, og de er derfor ikke interesseret i almindelig mad – men de kan finde på at stikke, hvis de bliver klemt, eller hvis de får forvildet sig ind i tøj eller hår.

Bi og hveps. Foto: Danmarks Biavlerforening